

Bolivya'da Morales'e yapılan darbeyle iptal edilen seçim yenilendi ve bu kez de Morales'in çizgisini sürdürecektir olan aday kazandı. Bolivya'daki seçimin de bir kez daha gösterdiği gibi ABD ve yerli burjuvazi için çok partili demokratik seçim ancak kendi adayları kazanırsa geçerlidir, kazanmazsa darbe yapmaya kalkarlar. Aynısını Venezüella'da da denemiştir.

Bir ülkede politik yaşamın çok partili olması hiç de demokrasinin göstergesi değildir. Bu görüşün savunucuları için seçim, istenilen aday kazanıyorsa gerçekten demokratiktir, yoksa değildir.

ABD'nin ve Bolivya burjuvazisinin Morales'e fazlasıyla kızmasının tek nedeni bulunmuyor. Nedenlerden birisi, Morales'in partisinin sosyalist adını taşımasıdır. Normalde bu isim dert değildir, önemli olan partinin ne yapacağıdır? Ülkenin önemli yeraltı kaynaklarının işletilmesi konusunda uluslar arası tekellerle imtiyazlı anlaşmalar yapmazsa, bu sosyalizm kötüdür. Morales de yapmamıştır.

İkinci önemli konu, yerli halkın politikada temsil edilmesidir. Morales, sömürgeciliğin başlamasıyla Avrupa ülkelerinden –özellikle İspanya'dan- göç edenlerin devamcısı değildir, yıllardır dışlanan yerli halktır. Bolivya burjuvazisi için bu hazmedilmesi güç bir konudur. Dahası, Morales'in yardımcısı eski gerilla Linera "çokuluslu devlet" teorisini ortaya atar. Buna göre, Bolivya hükümet binalarında ülke bayrağının yanında yerli nüfusun sembolünü taşıyan bayrak da bulunacaktır.

Yerli nüfusun önemli sayıda bulunduğu bölgelerdeki devlet görevlileri İspanyolcanın yanı sıra bu insanların da dilini bilmek zorundadır.

Yıllardır tek bayrak ve tek dile alışmış bürokrasi de doğaldır ki bundan hoşlanmayacaktır.

Morales devlet başkanı seçildikten kısa süre sonra ülkenin doğusundaki huzursuzlukların temel nedeni buydu. Burjuvazi ve yandaşları bu iktidarı istemiyordu.

Öğrendiğim kadarıyla Bolivya'da yerli nüfus için özerklik söz konusu değil ama bayrakları ve dilleri devlet tarafından kabul edilmiş durumdadır.

Venezüella'da yerliler sayıca çok az iken Bolivya'da durum böyle değildir.

Sadece Bolivya'da değil diğer Latin Amerika ülkelerinde de gerilla savaşlarında yerli halkın yeterince dikkate alınmamış olması ilginç bir durumdur. Linera yerli halka dayanan bir gerilla hareketi içinden geliyor.

Bolivya Nazilerin özellikle göç ettikleri bir ülkedir. Bu insanlar Bolivya ordusu ve polisini eğitmişlerdir. Che Guevara'nın ardından Inti Peredo da bu ülkede hayatını kaybeder. Bolivya Komünist Partisi açık olarak gerillaya karşı çıkarken, partinin gençlik örgütünün bir bölümü gerillaya katılacaktır. Parti genel sekreteri yıllar sonra bile gerillayı mahkum ederken, bu partinin bazı militanları "Che'nin intikamını alan kadın olarak bilinen Monica Ertl'in infazında polise bilgi vererek destek olacaklardır. (Bkz. İlhami Yazgan'ın yeni yayınlanan Monica Ertl kitabı)

Bizde "sosyalistler birlik olsa sorunlar çözülür" diyenler için bilinmesi gereken bir durumdur...

Dünyanın hiçbir ülkesinde sosyalist hareket birlik sağlandığı için başarılı olmamıştır. Her ülkede derin ayrılıklar yaşanmıştır. Ekim devrimi öncesinde Bolşevik-Menşevik ayrılığını biliyorsunuz. Çin devriminde de sert ayrılıklar vardı. Küba'da Sosyalist Partisi gerillaya karşıydı. Bolivya'da ve Venezüella'da da komünist partileri gerillaya aktif olarak karşı çıkmışlar, katılanları partiden atmışlardır.

Kabul ediyorum, bizde yaşanan ayrılıklar fazladır, bazı ayrılıklar anlamsızdır ama hangi başarılı devrimde sosyalist hareket birlik içindeydi de bizde böyle olacaktır?

Bu sosyalistlerin bir bölümü karşı devrimci saflara da geçebilirler ve bunlara karşı doğal olarak gereken yapılmalıdır.

Latin Amerika: son yirmi yıl - çokuluslu devlet

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Perşembe, 22 Ekim 2020 18:49 -

Che Guevara devrimden sonra “bürokratik yönetimi devirme” çağrısı yapan Küba Troçkistlerini karşı devrimci ilan etmişti.

Başka ne yapacaktı?

Morales iktidarında bu ülkenin komünist partisinin ne yaptığını bilmiyorum. Gücü bulunmuyor, burası belli olmakla birlikte tutumunu bilmiyorum.